

תורת אמת

1. תלמוד בבלי מסכת חולין דף צ/ב

תנן התם תפוח היה באמצע המזבח פעמים היה עליו כשלש מאות כור. אמר רבא גוזמא. השקו את התמיד בכוס של זהב. אמר רבא גוזמא. אמר רבי אמי דברה תורה לשון הואי דברו נביאים לשון הואי דברו חכמים לשון הואי. דברו חכמים לשון הואי הא דאמרן דברה תורה לשון הואי ערים גדולות ובצורות בשמים. דברו נביאים לשון הואי: ותבקע הארץ לקולם.

רש"י חולין דף צ/ב

לשון הואי - לשון הדיוט שאינו מדקדק בדבריו ומוציא בפיו דבר שאינו ולא שיתכוון לשקר אלא לא דק: בשמים - אלמא לא דק וכן ותבקע הארץ דאדוניה דנראה מקול ההמון כאילו היא נבקעת.

1א. ספר בראשית פרק מא

(מט) וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּרַךְ כְּחֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי תִדְלַל לְסֹפֵר כִּי אֵין מִסְפָּר:

3. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מט/א

והתניא ר' יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי

3א. רמב"ן על בראשית ב, ט

ממנו לדעת טוב ורע וכבר אמרו (פירקא דרבינו הקדוש, בבא דשלשה טז) שלשה אמרו אמת ואבדו מן העולם ואלו הן נחש ומרגלים ודואג האדומי ...

4. תלמוד בבלי מסכת שבת דף נה/ב

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה שנאמר ויהיו בני יעקב שנים עשר מלמד שכולן שקולים כאחת אלא מה אני מקיים וישכב את בלהה פילגש אביו מלמד שבלבל מצעו של אביו ומעלה עליו הכתוב כאילו שכב עמה תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר מוצל אותו צדיק מאותו עון ולא בא מעשה זה לידו אפשר עתיד זרעו לעמוד על הר עיבל ולומר ארור שוכב עם אשת אביו ויבא חטא זה לידו אלא מה אני מקיים וישכב את בלהה פילגש אביו עלבון אמו תבע אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי עמד ובלבל את מצעה אחרים אומרים שתי מצעות בלבב אחת של שכינה ואחת של אביו והיינו דכתיב אז חללת יצועי עלה (אל תקרי יצועי אלא יצועי) כתנאי פחו כמים אל תותר.

4א. עין איה שבת ב

ואם איזה רוח עבר, ועיי איזה סכסוך פנימי נתכווץ מעט אורו של ישראל מהופיע בכל עוזו בבית פנימה, הנה ליקוי אור זה מגיע לנו ממרחקים בתור פגימה גדולה ורבתי ערך... ודקא כאילו שכב עם בלהה. אמנם בחפצינו לתאר את ערכו של ראובן ע"פ זאת המידה, עלינו לשוב לאחור ע"פ אור הדרש שבתורה שבע"פ, שהשירה לנו תורה ברישומיה הנאמנים, עד שכל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה...

5. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סה/ב

א"ר אילעא משום רבי אלעזר בר' שמעון מותר לו לאדם לשנות בדבר השלום שנאמר אביך צוה וגו' כה תאמרו ליוסף אנא שא נא וגו' ר' נתן אומר מצוה.

5א. משנה ברורה סימן קנו

מפני השלום מותר לשנות. בג' דברים מותר לשנות: במסכתא ובפוריא ובאושפיזא.

6. תלמוד בבלי / מסכת יבמות / סה/ב

דבי רבי ישמעאל תנא גדול השלום שאף הקדוש ברוך הוא שינה בו דמעיקרא כתיב ואדוני זקן ולבסוף כתיב ואני זקנתי:

6א. ילקוט שמעוני תהלים - פרק פה - רמז תתלד

חסד ואמת נפגשו. אמר רבי סימון בשעה שבא הקב"ה לבראת אדם הראשון נעשו המלאכים כתות כתות, מהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא, חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים, אמת אומר אל יברא שכלו שקר, צדק אומר יברא שהוא מלא צדקות, ושלום אומר אל יברא דכוליה קטטה, מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבשי"ע מה אתה מבזה תכסיס (אלתמסון) [אלטיכסייא] שלך תעלה אמת מן הארץ, הדא הוא דכתיב אמת מארץ תצמת.

7. ילקוט שמעוני פרשת שלח רמ"ז תשמג

כל הצדיקים תפסו כל אחד ואחד אומנותו. אברהם תפס את ברית המלה, יצחק תפס את התפלה ויעקב תפס את האמת שנאמר נתן אמת ליעקב.

8.. ספר תפארת ישראל - פרק יג

כל מלין דאורייתא מלין עלאין ורזין עילאין, תא חזי עלמא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו ישראל לתתא מלאכי עלאי לעילא, מלאכי עלאי כתיב בהו עושה מלאכיו רוחות (האי באתר עלאה) בשעתא דנחתין לתתא (אף על גב דנחתין) מתלבשי בלבושא דהאי עלמא ואי לא מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא, ואי במלאכי כך אורייתא דברא להו וברא עלמין כלהו וקיימין בגינה על אחת כמה וכמה כיון דנחתת להאי עלמא אי לאו דמתלבשא בהני לבושיין דהאי עלמא לא יכיל עלמא למסבל, ועל דא האי ספור דאורייתא לבושא דאורייתא איהו מאן דחשיב דהאי לבושא איהו אורייתא ממש ולא מלה אחרא תיפח רוחיה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי בגין כך אמר דוד גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

עע

14ב. ספר השלי"ה הקדוש - ספר במדבר דברים - פרשת שופטים תורה אור (ב)

אמר רבי אליעזר, כל המחליף בדיבורו כאלו עובד עבודה זרה, כבר כתבתי לעיל דברי הפייטן, אמת חותמו להודיע שהוא אחד, ועל כן המשנה בדיבורו כאלו כפר באחדות. והנה מותר לשנות מפני השלום (יבמות סה, ב), וכן מצינו בהאבות, אברהם שינה ואמר על שרה אחותי היא, וכן יצחק על רבקה, וכן יעקב בענין הברכה, ובענין זה השקר הוא טוב כמו האמת.

5א. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף לח/ב

יוסף מאי היא דכתיב ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו. אמר רבי יוחנן מלמד ששניהם לדבר עבירה נתכוונו... באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון אמר לו יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות? דכתיב ורועה זונות יאבד הון. מיד ותשב באיתן קשתו א"ר יוחנן משום ר' מאיר ששבה קשתו לאיתנו ויפוזו זרועי ידיו נעץ ידיו בקרקע ויצאה שכבת זרעו מבין ציפורני ידיו מידי אביר יעקב מי גרם לו שיחקק על אבני אפוד אלא אביר יעקב משם רועה אבן ישראל משם זכה ונעשה רועה שנאמר רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף תניא היה ראוי יוסף לצאת ממנו י"ב שבטים כדרך שיצאו מיעקב אביו שנאמר אלה תולדות יעקב יוסף אלא שיצא שכבת זרעו מבין ציפורני ידיו ...